

Els presos, sempre pendents del Suprem

Un any després de la sentència, els líders independentistes viuen un dels moments més complicats per les maniobres de l'alt tribunal i les restriccions derivades de la Covid-19

Una pancarta, al centre de Centelles, reclama la llibertat dels presos i exiliats. | Adrià Costa

Els rumors i filtracions corrien per Madrid des de feia setmanes i el govern espanyol amenaçava amb la intervenció dels Mossos d'Esquadra. La sentència del Tribunal Suprem s'havia de fer pública el 14 d'octubre i el cap de setmana abans alguns mitjans -com passa a l'Estat amb les sentències més importants- ja havien publicat el sentit del veredict de Manuel Marchena. Aquell dilluns al matí, tot just fa un any, el Suprem deixa caure oficialment la resolució: condemna per sedició i entre nou i tretze anys de presó (<https://www.naciodigital.cat/noticia/187428/condemnats/sedicio>) per al Govern, la presidenta del Parlament i els líders de les entitats sobiranistes. Un any després, els presos polítics continuen complint condemna pendents dels recursos sobre el tercer grau i l'article 100.2, i ho fan més aïllats que mai per les maniobres del Suprem, la pressió de la Fiscalia i la pandèmia del coronavirus. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/209472/presos-politics-aillats-mai-covid-traves-suprem>)

El judici va durar quatre mesos i la sala segona va tenir tot l'estiu per redactar una de les sentències més transcendent de la història de la democràcia espanyola. La cinquantena de sessions de la vista oral no van acreditar la violència -requisit necessari per a la condemna de rebel·lió que reclamava la Fiscalia- i pels passadissos del Suprem periodistes de Madrid se

sorprenien de la poca fortalesa de les acusacions, que amb prou feines arribaven a acreditar una desobediència i eren incapaces de provar la malversació. Finalment, el tribunal va dictar per unanimitat una sentència per sedició, un delictes més propi de temps pretèrits que no pas d'una democràcia europea del segle XXI, difícil d'homologar als codis penals dels països de l'entorn i que ha comportat crítiques d'organitzacions internacionals de defensa dels drets humans.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/191278/amnistia/exigeix/alliberament/dels/jordis/urgeix/espanya/revisar/delictes/sedicio>)

El veredictes va suposar un cop per al ministeri fiscal, un dels principals ariets contra l'independentisme des del principi del procés. La sala no va comprar el relat de la rebel·lió, peça essencial per criminalitzar el moviment independentista i que ha condicionat tot el procediment, ni acceptava incloure una clàusula de compliment de la pena abans d'accedir a permisos penitenciaris. A la sentència, el tribunal va descartar l'article 36.2 del Codi Penal que obliga al condemnat a complir la meitat de la pena abans de poder obtenir permisos per sortir de la presó. Menys d'un any després, el Suprem, de la mà de la Fiscalia, reinterpreta la sentència per recuperar el control sobre els presos polítics.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/206696/venjanca/dos/temps/aixi/endurit/suprem/sentencia/1-0>) En tot cas, després de dos anys de presó preventiva, els líders de l'1-20 van passar a ser condemnats per sentència ferma i això va suposar canvis en la seva situació penitenciària.

[noticia]210059[/noticia]

Sis mesos fora de l'abast del Suprem

Aquest últim any ha estat una lluita constant per fugir de l'abast del Suprem. Un cop publicada la sentència, al desembre, les presons de Lledoners, Mas d'Enric i Puig de les Basses van classificar els presos polítics en segon grau.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/194091/govern/mante/criteri/presons/classifica/liders/independentistes/segon/grau>) La decisió adoptada per les juntes de tractament va provocar una polèmica entre Junts per Catalunya (JxCat) i ERC. Els primers, partidaris del tercer grau, van criticar la decisió de les presons i l'aval del Departament de Justícia, que depèn dels republicans. Cap dels presos, però, va presentar recurs a la decisió i el segon grau va permetre accedir a l'aplicació de l'article 100.2 del reglament penitenciari. Aquesta via és la que ha permès als presos escapar del Suprem durant sis mesos

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/196508/via/eficac/1002/presos/comencen/treballar/fora/preso>) i poder sortir regularment de la presó per treballar o fer tasques de voluntariat, malgrat l'aferrissada oposició de la Fiscalia.

Al març esclata la pandèmia del coronavirus i les restriccions afecten especialment les presons catalanes. Amb el confinament, les sortides dels presos s'aturen o es limiten. A mesura que s'aixequen les mesures de prevenció, els líders de l'1-O van recuperant permisos per treballar. Cada sortida és recorreguda pel ministeri públic, que des de bon principi denuncia l'aplicació d'un "tercer grau encobert", però els diferents jutjats de vigilància penitenciària avalen les sortides dels presos. Sis mesos després de ser classificats en segon grau, al juny, les presons proposen el tercer grau, que rep l'aval de la Generalitat.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/205098/tercer/grau/liders/independentistes>)

L'independentisme s'encarrega de recordar que l'objectiu és la llibertat total, i no pas un règim de "semi-llibertat", el tercer grau suposa un canvi significatiu: els presos ja poden sortir diàriament de la presó i passar els caps de setmana a casa.

[noticia]210062[/noticia]

Una revisió de la sentència a ple estiu

L'estratègia de l'article 100.2 permetia esquivar el Tribunal Suprem. Els recursos a l'aplicació d'aquest article els veia, en primera instància, el jutjat de vigilància, i en última instància, l'Audiència Provincial del territori on es troba el centre penitenciari. El tribunal sentenciador, en aquest cas el Suprem, no entrava en joc. Tots els jutges que han revisat el 100.2 dels presos l'han acceptat,

sovint amb durs retrets cap a la Fiscalia. Això va permetre als presos passar mig any fora de l'abast de Manuel Marchena, però la decisió d'un jutjat de Lleida ho va canviar tot. Aquest jutge va avalar l'article 100.2 de Forcadell però va dir que havia de ser el tribunal sentenciador qui revisés el recurs.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/202222/jutge/obre/porta/suprem/decideixi/sobre/1002/dels/presos/politics>) La Fiscalia s'hi va agafar i tot plegat va desembocar en un canvi de regles del joc per part del Suprem en ple estiu i a una revisió de la sentència per recuperar el control sobre els presos polítics.

Al juliol, el Suprem emet una resolució que tomba l'article 100.2 de Forcadell (<https://www.naciodigital.cat/noticia/206287/tercer-grau-dels-presos-politics-risc-quin-consequencies-te-decisio-suprem?rlc=an>) i es declara competent per resoldre els recursos sobre aquest precepte del reglament penitenciari. Això vol dir que el Suprem passa a controlar l'article 100.2 dels presos polítics. L'alt tribunal executa així la segona part del càstig als presos independentistes. Paral·lelament, la Fiscalia presenta recursos contra el tercer grau i la jutge de vigilància el deixa en suspens en el cas dels presos de Lledoners, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/206530/jutge/suspen/tercer/grau/dels/presos/politics>) mentre que un altre jutge manté el de Forcadell i Bassa. En aquest escenari, un any després de la sentència, els presos homes es troben a la presó de Lledoners pràcticament aïllats a l'espera que el Suprem, que no té pressa, es pronunciï sobre els recursos al 100.2 i al tercer grau, mentre que les preses dones continuen en règim de semi-libertat a l'espera també de la decisió de l'alt tribunal.

[noticia]210051[/noticia]

[despiece]**Reforma de la sedició o indult: les dues vies per sortir de la presó**

Falten pocs dies perquè els presos polítics compleixin tres anys a la presó i sobre la taula hi ha diverses opcions, poc concretades, perquè puguin sortir-ne. L'independentisme reclama una llei d'amnistia que elimini la causa contra els líders de l'1-O i també contra la resta de represaliats pel procés (quasi 3.000, segons Òmnium), però aquesta opció no té el suport del PSOE i ara com ara és difícil que prosperi. Una altra opció és la reforma del delictes de sedició. El govern espanyol assegura que té la intenció de promoure aquest canvi legislatiu al Congrés dels Diputats que permetria reduir les penes de presó dels líders independentistes i que sortissin en llibertat. Penalistes consultats per **NacióDigital**(<https://www.naciodigital.cat/noticia/208983>) asseguren que seria una via que beneficiaria els presos polítics i que, si es fa bé, deixaria poc marge de maniobra al Suprem.

Aquesta opció, que tot just es troba en una fase molt preliminar, transitaria paral·lelament als indults, que ja s'estan tramitant. Les peticions -se n'han fet diverses, però no per part dels presos- triguen generalment un any a rebre resposta i es tracta d'una mesura de gràcia que pot concedir el govern espanyol. La Fiscalia i el Suprem haurien de fer un informe, que no seria vinculant, i seria el consell de ministres qui adoptaria la decisió final. En cas de concessió de l'indult, els presos no es podrien negar a acceptar-lo. Ni aquesta via ni la reforma de la sedició satisfà els presos. A més, no tindria un efecte directe sobre els exiliats ni la resta de represaliats. El moviment del govern espanyol amb aquestes dues opcions també s'ha interpretat com una eina per negociar els pressupostos de 2021 i per condicionar les eleccions catalanes previstes pel 14 de febrer.

[/despiece]